Ч. 223 (11.474). Львів, субота 6. жовтня 1928. Pooztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Масова відповідь мас.

Львів, 5. жовтня 1928.

Саме тоді, коли в польській керуючій пресі, яка є поводатором польської „національної“ політики на українських землях під Польщею, вдесяте вже розроблено пляни Ст. Грабського і тов. на тему знищення українства; саме тоді, коли на всій українській території приноровлено репресії й усякі дошкульности до українського організаційного руху; саме тоді, коли на Волині під знаком запиту найшлося навіть святкування дня української кооперації, коли в луцькому й рівенському повітах розвязано цілу низку „Просвіт“, коли в Галичині влада робить перепони збірним вправам ґімнастично-пожарничих товариств, а поліція конфіскує однострої й відзнаки; саме тоді, коли влада робить найріжнородніші перепони в святкуванні памяти поляглих, у вічах і зібраннях; саме тоді, коли навіть деякі старости позакулісово намовляють наших селян відчахнутися від української інтеліґенції (а — розуміється — підчинитися польській, в першу чергу таки старостам, які чейже також є інтеліґентами!); саме тоді українська маса дала й постійно дає масову й наглядну відповідь зазіханням і затіям наших противників та реваних експериментаторів.

Кличам і плянам сепарації української маси від інтеліґенції вона протиставить тісне обєднання, спільність праці й ділання, однозгідність в словах і ділах. Кличам і плянам розвалу української народньої маси на реґіоналістично-племінні відломки і дроби вона протиставить свою національну єдність і суцільність. Польським зазіханням на багату, живу й ріжноманітну українську народню культуру мусимо протиставити її загальну, вищу культивацію, її одноцільність, зведення до спільного знаменника одної, збірної, суцільної й неподільної української національної культури.

Наглядним виявом масової відповіди нашої маси, маніфестацією міжплемінної й внутрішньо-національної єдности є ті величаві виступи і свята ґімнастично-пожарних, освітніх і кооперативних товариств й організацій, що в останніх тижнях відбулися по всьому краю. Сокільські й лугові свята у Львові, Перемишлі, Стрию, Станиславові, Рогатині, Чорткові, Бережанах, Сколім, Болехові, Буську й Долині, багатотисячні кооперативні свята, започатковані святкуванням у Борщеві й Ходорові, господарська виставка в Копичинцях, свято львівської повітової „Просвіти“ з виступом просвітянських хорів, святкування 30-ліття філії „Просвіти“ в Сокалі та підготовлюване свято 50-ліття золочівської філії „Просвіти“, обхід памяти поляглих на Маківці, в Семиківцях і Буську в супроводі безчисленних поліційних перепон, — все те є доказом єдности українських мас, солідарности селянства, робітництва й інтеліґенції.

Ті численні свята, які обєднали десятки тисяч селянства під українським національним прапором, ті селянські свята з участю и під проводом інтеліґенції, були доказом зрозуміння ваги організації, єдности і спільности інтересів та змагань широких мас. І не лише на освітньо-культурному й економічному фронті бачимо ті масові здвиги, які є вимовною відповідю на пляни й зазіхання польських експериментаторів. Бачимо ті здвиги й на політичному фронті. Сотні віч, що у вакаційному часі, себ-то в добі найпильніщих і найважчих хліборобських робіт, відбулися по всім усюдам краю, віч — не лише численних, але й масових, виявили велике зацікавлення широких мас до політичних питань, внесли оживлення в найбільш відсталі закутки краю, відкрили очі несвідомим і у великій мірі причинилися до зміцнення політичної організації. Навіть на „дівичу“ землю Волині й Полісся перекинулися думки про потребу обєднання і спільного ділання. А за думками йдуть діла, творяться зачатки організації політичної, культурної й економічної. І тому не диво, що польська преса починає кричати про „зараження“ Волині.

Та, не вважаючи на всі крики, пляни, заходи, зазіхання, перепони, налякування й репресії, — ніщо не спинить української маси від походу вперед, ніхто її не розібє, не роздробить, ніхто чужий не захопить „команди“ над нею, бо українська народня маса є свідома того, що її сила в єднанні, що запорука її емансипації та всестороннього усамостійнення на власній землі у всенародній солідарности, що леґітимованим висловником її змагань є саме українська інтеліґенція.

Українська маса дала гідну відповідь виконавцям польських плянів, доказуючи наглядно, що вона не є, не може бути й не буде предметом дивоглядних спроб й експериментів, хочби вони були не знати як тонко й подрібно придумані та хочби за ними стояла ще більша сила, як стоїть сьогодня.

Однак, хоч як радісними є українські масові маніфестації, хоч є вони доказом вложеної праці, свідомости й твердої волі далі всесторонньо розвивати народню організацію, то всеж таки нам не слід легковажити польських плянів. Ми мусимо їм протиставитися збірною громадою, збірною силою, збірною працею все і всюди, на кожному місці і в кожній ділянці.

Ініціятива п. Дашинського і кріза П. П. С.

(Від нашого кореспондента*).

II.

Варшава, 29. вересня 1928.

Фермент серед польських соціялістів довів уже до задрукування цілої маси газетного паперу. Книжку либонь прийшлося би видати, коли би хто хотів навести всі голоси польської преси на цю тему. Одні добачують причину того ферменту у ріжницях глибокого ідеольогічного характеру, інші у ріжницях поглядів на сучасну партійну тактику, інші знову у чисто особистих амбіціях. „Глос Правди“ висунув теорію про боротьбу інтернаціонального й національного напрямків серед ППС; „Курєр Поранни“ оголосив саме вчора велику передову статтю, у якій мотивує нинішній пепесівський розгардіяш дисгармонією ріжних світоглядів ріжних пепесівських провідників, що найшлися в одному гурті після праці під ріжними займанщинами серед ріжних умов; у тій-же статті пвязується нинішні суперечки в ППС з її дуже давніми внутрішніми суперечками ще з часів боротьби проти паратy; знову-ж „Газета Варшавска“ бачить у всьому лише торги й сварки над способами прилучення до урядового жолоба, а „Курєр Польскі“ догадується навіть якоїсь могучої „таємної руки“, що вертить-крутить пепесами, наче маріонетками!

Безумовно, що кожне поважне тертя у кожній поважній партії мусить зачіпати політично-програмове підложа. Ясно, так, що в таких випадках величезну ролю грають темпераменти чільних партійних одиниць. Одначе здається нам, що замісць спершу торочити всякі високомудрі теорії і шукати для них арґументів у припорошеній історії давнини, краще попереду поставити тезу: нинішні розбіжности серед пепесів є наслідком того „сальто мортале“, яке зробив післятравневий уряд, зроджений із перевороту підтримуваного беззастережно цілою сконсолідованою партією. Одні в розчаруванні зупинилися, інші пішли наслідно дальше. Значить, дехто каже, ось тут саме ріжниця у тактиці. Ба, але життя не ждало покінчення теоретичних спорів про тактику, лише йшло вперед і значило свою дорогу щораз новими фактами. А в огні тих фактів і одні й другі: ті, що пішли наосліп і ті, що хотіли йти, та й ті, що зупинялися — переходили шалену еволюцію цілого світогляду. І швидко показалося, що всі буцім-то — „пепеси“, але між одними й другими вже не тільки різчак партійної тактики, а ціле провалля політичного світогляду. На приклад: коли Морачевський та Голувко цішли всупереч постанові більшости партії на відповідальні урядові посади, здавалося, що це тільки інша їх тактика. Але меморіял, поданий Морачевським партійній управі, коли рішалася справа його викреслення з партії, виявив, що цей недавній один із провідників соціялістичної партії фактично з соціялізмом уже абсолютно нічогісінько спільного не має. Коли п. Голувко, протестуючи проти постанови парт. суду в справі п. Морачевського, сам зголосив свій виступ, то цей вчинок був загально прийнятий як формальна демонстрація при дальшому моральному перебуванні п. Голувка в партійних рядах. Але-ж протягом неповних двох літ п. Голувко „еволюціонував“ аж до „цезаризму“ і нині він, недавній член редакції „Роботніка“ готов кричати „нєх жиє круль“ разом з ріжними Цвякевічами з „Глосу Монархісти“ чи Мацкевічами зі „Слова“. „Пілсудчики“ Яворовський, Бобровський, Білішкевич, Маліновський, Повчек, Гаввер чи Праусосва це не тільки принципіяльні прихильники бльоку з ББ з метою створення соймової більшости „центролівa“ та співпраці з правлінні державою, у противенстві до пп. Недзялковського, Жулавського, Заремби, Барліцького, Прагера, Казпінського, Чапінського, Лібермана чи Дімапда, які буцім-то того бльоку й тієї співпраці не хотять. Це люди, які, не зважаючи на спільне соціялістичне минуле, справді сьогодні у спільній соціялістичній партії не мають що робити. Ось і політично-програмове підложа.

Як звичайно в таких випадках, суть ферменту затемнюється силою буденних суперечок; основний характер ферменту гине серед них, зате сам фермент приймає на силі. До таких буденних суперечок належать спори поміж варшавським О. К. Р. („Окружн. Ком. Робітн.“) та більшість ВКВ партії на тлі ведення тієї найбільшої і найважнішої парт. організації (її головою є саме „пілсудчик“ Яворовський); тему до таких суперечок дає варшавська міська рада (якої головою є той-же пос. Яворовський), і каса хорих і якась будівельна кооператива. Тут-же, теж звичайна в таких випадках річ, доливають оливи до вогню деякі особисті афери учасників суперечки; до афер можна зарахувати ревеляції п-ні Белцїковської про службу в дефензиві посла Маліновського, якусь нечисту справу посла Білішкевича (видаленого вже з ППС) і і. Цілу низку таких історій винесла на денне світло випущена недавно брошура кол. члена ППС Ромуальда Мінкевича, дарма, що її негайно сконфісковано (брошура була присвячена скандалістиці варшавського О. К. Р. била по пепесівських „пілсудчиках“).

Довго керманичі партії старалися скривати свої внутрішні спори перед світом. Довго „Роботнік“ затушовував, заперечував, промовчував. Але на постійне робити цього не можна, бо противиться цьому само життя. І коли фермент у партії дійшов до того ступня, що почали говорити про нього самі посли-прелеґенти ППС на своїх вічах, управа партії мусіла зайнятися справою.

Можливо, що поки ці рядки будуть видруковані, вже появиться у цій справі комунікат скликаної на завтра Нач. Ради ППС. Може дехто опиниться поза партією, а може справа знову буде якось залатана. Ризикуємо признатися, що в отвертий показаний і формальний розлам ППС не віримо. Не віримо, бо саме в теперішньому моменті виступив марш. Дашинський із своєю пропозицією творення соймової більшости. І тому внутрішні спори у ППС переносяться на площину конкретного розгляду можливостей бльоку з ББ, себто співпраці з урядом. І це вже справа окрема й вимагає теж окремого обговорення.

І. Кедрин.

* Перша частина тієї статті поміщена в 220-ому числі „Діла“. Ця частина є спізнена наслідком „справности“ польської почти, бо хоч статтю вислано з Варшави листом експрес з датою поштової штампілі 29. IX., то редакція отримала її аж дня 4. жовтня н. р. Одначе не зважаючи на те, містимо її з уваги на зміст, що не стратив своєї актуальности і нині.

Загострення положення.

Напередодні 7. жовтня у Відні.

В Австрії нервозний настрій. На день 7. жовтня заповіла свій зїзд у Вінер-Найштадті міщанська боєва організація, т. зв. „Гаймвер“, а одночасно з нею така сама організація робітнича, соціялістичний „Шуцбунд“. До яких небезпечних комплікацій може дійти того дня у Вінер-Найштадті, а тимсамим у цілій Австрії, не треба й казати. Не диво, що напередодні того зїзду населення австрійської республики схвильоване понад міру.

На чому-ж залежить обом боєвим організаціям? Залежить їм передусім на маніфестації своїх сил, щоб зломити на дусі своїх противників, а заімпонувати і придбати прихильників. Мали це на меті „гаймверівці“, коли заповіли свій зїзд у Вінер Найштадті, великім промисловім місті біля Відня, де громадська управа в руках соціялістів, мали те саме на меті й соціяльні демократи, що у відповідь на ті рішили скликати до того самого міста і на той самий день [illegible] свого

„шуцбунду". Отже тільки охота заземов струвати свою сваю і сліпе завзяття обох сторін є причиною нинішнього смутного стремлія й нервового настрою австрійського населення.

Не будемо подавати тут усіх перипетій тої справи, не будемо наводити ріжних заборон уряду, відкликів до нього, протестів, нарад, конференцій і т. п. Вистане зазначити, що ціле господарське й політичне життя Австрії стоїть від тижнів під знаком тих запові̀джених здвигів, що широкі круги населення огорнула паніка й страх. Бо ніхто не може збагнути, що може вийти зі стягнення до одного міста двох ворожих собі й озброєних формацій, що разом представляють армію в силі яких 100.000 людей. Ніхто не в силі передбачити, чи день 7. жовтня не стане початком нової домашньої війни, якої вислід, як вислід кожної війни, непевний ні для одної ні для другої сторони.

Останні вістки з Відня говорять про деяке відпруження в наладованій атмосфері малої республики. Соц. демократи нібито погодилися на поділ Вінер-Найштадту на дві части, з тим, що в одній з них будуть маніфестувати „гаймверівці", а в другій — „шуцбундівці". Поміж обома тими частинами буде проведена невтральна смуга, яку обсадить поліція і військо. Можливо, що в такій ситуації ціла маніфестація пройде спокійно і до ніякого конфлікту не прийде. Не треба й казати, що загал австрійського населення такий вихід із замотаної ситуації приняв би з великим вдоволенням.

Із Закарпаття.

Величавий врожай слив на Закарпатті.

Цього року наше Закарпаття мало величавий врожай слив. Збір слив для горівчаного виробництва (для сливовиці) дав 900 вагонів, з чого горальні перебрали вже 670 вагонів, платячи по 25—28 кч. за 100 кг. Таким чином наші закарпатські селяни за самі сливи повинні були одержати понад півтора міліона кч. На жаль, фактично одержали вони лише 300—400 тисяч кч., а решта опинилася в руках жидівських посередників, які платили селянам за 100 кг. 5—6 кч. Коли в горальнях і рафінеріях будуть перероблені на спірт всі 900 вагонів, то це дасть 4.500 гектолітрів спірту, від якого держава одержить кругло 22 міліони податку. Очевидно, той спірт знову питимуть селяни і тим чином оплачувати величезні посередні податки.

Роковини Едварда Егана.

Наші закарпатські брати щорічно обходять память трагічної смерти Едварда Егана, міністерського комісаря, який на протязі трьох літ (1898—1901) багато зробив для врятування українського селянства від економічної загибелі на Закарпатті. Під кінець минулого століття наші закарпатські брати, придавлені пожадливими жидівськими лихварями найшлися на краю пропасти. Будапештенський урад вислав Егана для розсліду причин цього нечуваного упадку. Еган, з походження шотландець, з усією енергією і відвагою почав протиставитися й боротися проти лихварської мафії. Після докладних студій він прийшов до пересвідчення, що причиною всього лиха є лихва „хазарів" (себто жидів). Бажаючи видерти наше населення з кліщів „хазарської" лихви, він засновував кредитові, консумційні й виробничі спілки по селах, допоміг до видачі селянам земель у дешеву аренду, підніс плекання худоби, садівництва, познайомлював селян, учителів і священиків з економічним життям, старався добути роботу для безземельних і малоземельних, постарався про будову доріг, словом виявив всесторонну, живу і незвичайно корисну діяльність в користь селянства.

Очевидно, це не могло подобатися „хазарам", яким з рук виривалася жертва. Дня 20. вересня 1901 в лісі в Гельфарку біля Ужгороду його підступно вбито. Його смерть сповита тайною до нинішнього дня. Вдячне селянство коштом збірних пожертв на місці смертельної події виставило камінний хрест із відповідним написом в честь „друга і добродітеля верховинського народа".

Дня 20. вересня ц. р. минуло 27 літ від дня таємної смерти Е. Егана. Дня 22 вересня біля хреста на місці смертельної події зібралися селянські делегати з усіх усюдів Закарпаття, щоби відсвідкувати память борця за визволення закарпатського селянства. Відповідну промову виголосила Маруся Шерецька, прибираючи хрест-памятник вінком з написом: „Незабутньому борцеві за визволення русинів із рук хазарів — Верховина".

Переповнення ужгородської гімназії.

Руська (українська) гімназія в Ужгороді в цьому році переповнена з огляду на те, що в її будинку приміщено й чеські кляси. З новим шкільним роком вписалося до гімназії 475 учнів, а до чеських кляс 260 учнів. Таким чином гімназія має 735 учнів і 44 учителів. Всіх кляс в гімназії є 23, але саль має будинок лише 17. Отже наука відбувається рано (для нижчих кляс) і пополудні (для вищих). Ясно, що в таких умовах вислід науки не може бути світлий. Зовсім слушно підносить закарпатська преса що чехи повинні вибудувати будинок для своєї гімназії і не забирати на свої потреби саль української гімназії.

Організаційний і вічевий рух.

ПЕРЕМИШЛЯНЩИНА.

Дня 9-го вересня ц. р. відбулося справоздавче посольське віче в селі **Утіховичі.** Реферували на вічу посли Володимир Целевич і Степан Кузик. Слід замітити, що село Утіховичі, збаламучене в часі виборів агітаторами чужих партій, не пішло в цілости на національну листу, але в останньому часі завдяки праці місцевого молодого священика о. Пилиппя представляється під національним оглядом зовсім гарно.

БРІДЩИНА.

Дня 27-го вересня ц. р. відбулося посольське віче в селі **Шпирів.** На віче прибув посол Олександер Вислоцький. Село Шпирів, розагітоване перед виборами сельробівцями, сьогодня зовсім змінило свої погляди і гучно оплескувало промову посла Вислоцького та одобрило діяльність Української Парляментарної Репрезентації. — Того самого дня вечером відбув посол Вислоцький віче в селі **Клекотів.** Це село при виборах ішло солідарно за національною лістою УНДО і належить до найсвідоміших сіл Брідщини. І тут висловлено повне довіря Парляментарній Репрезентації і проводові УНДО.

РАВЩИНА.

Дня 19-го серпня ц. р. відбулося велике справоздавче віче в **Карові.** На віче прибув посол Володимир Кохан і голова Повіт. Нар. Комітету інж. Корнило Целевич. — Дня 9-го вересня ц. р. відбулося посольське справоздавче віче в **Тартакові** і того самого дня в **Спасові.** На обох вічах промовляли пос. Володимир Кохан і д-р Хомінський, адвокат з Сокаля. — Дня 10-го вересня ц. р. відбувся Повітовий Народній Зїзд в **Раві Руській.** Організаційний реферат виголосив пос. Володимир Кохан. Промовляло богато селян, яким присутній посол дав пізніше вичерпуючі виясненя. Вибрано новий Повітовий Народній Комітет та його екзекутиву з головою інж. Терпилюком на чолі. — Дня 17-го вересня ц. р. відбув пос. Володимир Кохан посольське справоздавче віче в **Хлівчанах.** Громада Хлівчани дуже свідома й бореться з різного роду надужиттями місцевої влади. Підчас віча зайшов ще один факт, який найкраще малює тамошні відносини. Підчас промови посла комісар староства з Рави Руської Свйонткевич розвязав віче, а жандарми почали силою витягати поважних господарів із салі, коли тимчасом пос. Кохан дальше продовжував свою промову. Виступ комісаря Свйонткевича в Хлівчанах, — це доказ, що урядовці староства в Раві Руській не шанують законів. На панующі там відносини треба звернути увагу відповідних адміністраційних чинників. — Дня 18-го вересня ц. р. відбув пос. Кохан справоздавче віче в **Жиравці,** а дня 19-го велике віче у **Вербиці.** На ці віча окрім посла Кохана прибув голова Повітового Народнього Комітету в Угнові інж. К. Целевич. — Дня 20-го м. м. відбув пос. Кохан справоздавче віче в **Немирові,** а дня 21-го м. м. велике віче в **Тудорковичах** для всіх дооколичних громад. На вічу в Тудорковичах промовив окрім посла Кохана також пос. Іван Лішинський. Резолюції д-ра Хомінського з заявою довіря для Української Парляментарної Репрезентації ухвалено одноголосно серед загального одушевлення. — Дня 23-го вересня ц. р. відбув пос. Кохан справоздавче віче в **Пархачі** і того самого дня вечером в **Сілці Беньковій.** На всіх вічах одобрено політичну лінію і тактику проводу УНДО й Українського Клюбу.

По широкому світі.

Комісія для закорд. справ німецького райхстагу рішила висловити нім. делегації признання за її становище в Женеві; соціялісти є також тої думки.

У перших днях листопада радитиме в Діжоні (Франція) Міжнародний Союз дентистів; предметом нарад будуть професійні справи.

Франц. соціялісти солідарні зі своїм урядом у справі розоброєння.

Франц. амбасада в Ню-Йорку передала америк. департаментові закорд. справ документ з підписом Літвінова, що СРСР приступає до пакту Келльоґа

Мадридська агенція заперечує звістку про непорозуміння між королем і диктатором де Ріверою.

У Букарешті почався скандальний процес за нафтові зловживання, в якому чималу ролю відгривають міністер справедливости Попеску, ріжні посли та сенатори

ІВАН КРИПЯКЕВИЧ

Слідами археольогів.

Археольогія — знання далеке від інтересів нашого громадянина: якісь старі стрілки, долотця, топірці, залізця, урни, всяке черепя, — щож в тім може бути цікавого? Оглядаємо це зі скукою в музеях, хвалимо, що багато призбирано, але остаточно — не забирайте нам часу, божеські археольоги!...

Але справжній дослідник минулого, той, **хто хоче видерти землі тайну первісного життя і культури,** безутомно шукає за такими останками старовини і в тих пошукуваннях знаходить не тільки науковий інтерес, але й живу людську приємність. Хто хоче познайомитися з тим, як виглядають такі розсліди археольоґа, нехай прочитає невелику статтю проф. **Юрія Полянського, „Нові археольогічні знахідки в Галичині"** в Записках Наук. Т-ва ім. Шевченка т. 149.

Проф. Полянський, невтомний мандрівник, перейшов великі простори Поділля, принагідно розслідживав і інші сторони Галичини, і у своїх мандрівках зібрав цілі скрині археольогічного майна, що є гордістю Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка. Які несподіванки стрічають археольоґа в таких пошукуваннях! Отсе пару вимків з записок проф. Полянського:

„В половині серпня 1927 р. відвідав я Ланівці (пов. Борщів) і знайшов тут незвичайно богаті стоянки доісторичного чоловіка. Ріка Нічлава робить біля полудневих окраїн села велику, майже замкнену меандрову петлю, яка відтяла величезну та імпозантну обіжну гору. Цю гору нарід зве „замчиськом". Назва ця походить або від великого, добре ще збереженого вчасно історичного городища, або від якогось дідинського двору середновіча. На „замчиську" ламають місцеві селяни літотамнійний вапняк, на розбудову житлових будинків. Тому, що природних відкривок тут нема, то каменярі добувають скалу, скидаючи усі ділювіяльні відложа. Чорнозем в грубости 80—90 цм. переповнений **черепками мальованої кераміки.** У сіх каменярських закопів нарахував я до ста і можу ствердити, що майже кожний з них відкрив або знищив частину селища доби енеоліта. Скільки цінного археольогічного матеріялу знищено тут безповоротно..." Наш дослідник зібрав тут богато ріжних передісторичних предметів, між іншим старовинні жорна, що складаються з вигладженої плити пісковика і півкулистого розтирача; подвійний горнець, подібний до тепер ще уживаних селянських двояків; відломки іншої посуди, кости звірят, нпр. оленя й ін.

„Над Дністром, на рівнині між Зазулинцями і Костільниками є жерело і вода, що спливає звідси до Дністра, вирвала у стінці яругу. По західній стороні яруги відкрив я поля обсипані памятками давних культур. Визбируючи в оранині черепи і кремінь, означив я присутність діб: неоліту, енеоліту, гальштатської, готської і вчасно історичної..."

„Вертаючи з вакаційної прогульки по Поділлю, в останній хвилі вступив я до цегольні бар. Турнау у Заліщиках. В цегольні відкрив я сліди палеоніту та богате селище доби мальованої кераміки. Лєс переповнений безмірною масою глиняних черепків і нерідко цілими посудинами, які при цегольняних роботах знов побито. В декотрих місцях видко на розрізі відпадкові і мабуть житлові ями. Не маючи на разі часу на ближчі досліди, задоволився я на разі визбиранням всього, що лежало на поверхні і мало який-небудь науковий інтерес. В несповна пів години назбирав я около 80 кг. археольогічного матеріялу. Майже половина черепя мальована"...

„Звенигород (пов. Бібрка), одна з найбогатших місцевостей Галичини в передісторичні памятки, це **наші мініятурні Помпеї,** спеціяльно, коли ходить о памятки княжої доби... На найбільшу увагу й охорону заслугує поле, положене при східнім виході села, т. зв. „Глинки". **Щорічно копають тут ями на бараболі і нищать гроби княжої доби** з великої вартости археольогічними матеріялами. На власні очі бачив я множество порозкиданих костей і свіжо потовчених глиняних і скляних посудин. Один з господарів викопав **золоті** філіґранові ковтки і перетопив їх на обручки..."

Досить цих виписків з праці проф. Ю. Полянського, щоби вказати на незвичайне значіння археольогічних дослідів; якже потрібна популяризація цеї справи серед громадянства!

Впорядкуванням дотеперішних дослідів про передісторичне минуле Підкарпаття займається д-р **Ярослав Пастернак** в праці чеською мовою **„Ruské Karpaty v archeologii"** (Прага 1928 р., 212 стор. і 8 таблиць), се докторська дисертація автора, видана накладом праського Карлового університету (звідси й офіціяльна чеська термінольогія „руські Карпати"). Автор розглядає культуру обох боків Карпат від найдавнішої камяної доби до мандрівки народів і часів словянських городищ. В дуже старанно опрацьованих інвентарях зібрано найдрібніші навіть звістки про передісторичні знахідки **в кожній місцевости Галичини** і Закарпаття; для осіб, що пошукують за такими відомостями, є це дуже цінний підручник. На сімох окремих картах зображено територіяльне розміщення памяток в ріжні доби. Найгустіше все було заселене Поділля і тут знаходимо найбогатшу культуру в ріжні часи; побіч старовинного палеоліту є маса осель з новішою камяною культурою, тут і там мідяні і бронзові вироби (це перші металі), цілі скарби римських монет, могили Готів, останки селищ кочових народів. Рідші бували оселі над Бугом і Сяном, цілком незаселені були простори на захід від Сяну, аж поза Вислоку, — росли тут величезні неперебуті пущі, котрі й пізніше, в історичні часи, творили природну границю між Галицькою державою і Польщею. Також Карпати довгі часи були непоборною перешкодою для комунікації і щойно в добу бронзу перший раз перейшли туди мандрівні купці.

Так археольоги все дальше і дальше входять у нерозгадану темряву давних віків і відслонюють тисячлітні тайни української землі.

Ріжні вісти.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ОБНЯВ УРЯДУВАННЯ.

Марш. Пілсудський почав урядування дня 5. жовтня. В 11 год. приняв рапорти в Бельведері. Опісля був марш. Пілсудський у президії ради міністрів, де конферував довше з прем. Бартелем. Пополудні був марш. Пілсудський на Замку у президента держави.

ПРЕМ. БАРТЕЛЬ ПРО ПАРЛ. КРІЗУ.

„Курєр Віленські" помістив інтерв'ю свого редактора з прем. Бартелем на тему парл. крізи в Польщі. На запит на чім основується недуга парляментаризму взагалі і передовсім у Польщі, премієр відповів, що істотою класичного парляментаризму є поликування уряду парл. більшістю. Більшість ця бере на себе відповідальність за діяльність уряду. Заразом завданням парляменту є контроля над урядом. Показується, що та сама група партій, яка творячи парл. більшість поликує уряд і бере за нього відповідальність, має той уряд безсторонно й успішно контролювати. Це суперечність сама в собі і в ній треба шукати недуги парляментаризму. Премієр є прихильником контролі парляменту над урядом. Щодо відповідальности уряду перед парляментом, то ця відповідальність повинна бути так сконструована, щоби не давала нагоди до надужить для особистих або групових спекуляцій. Прем. Бартель є теж прихильником т. зв. канцлерської системи, себто, що премієр згл. канцлер є фактично керманичем уряду і він відповідає перед президентом. На його внесення поликуєся міністрів і до деякої степені підлягають йому. Щодо обовязуючої в Польщі виборчої ординації, то прем. Бартель є думки, що дуже бажаним є піднесення цензу віку до 24—25 літ. Так збільшилася би повага виб. акту і вирівнялося би нерівність, яка виходить наслідком того, що військові не голосують.

РИКОВ ЗА ПОРОЗУМІННЯМ З ТРОЦЬКИМ.

Останніми часами група Рикова пробує порозумітися з Троцьким, а саме притягнути Троцького на бік Рикова та вести спільну кампанію проти Сталіна і його прихильників. У звязи з цим до Верного (де живе Троцький на засланні) поїхав один із визначних членів групи Рикова, щоби пробувати намовити Троцького виректися своїх опоз. поглядів за ціну високого становища в більшовицькім уряді. Троцькому обіцювали становище нар. комісаря військових справ, яке займає тепер Ворошилов, один із найвірніших прихильників Сталіна. Тому, що Троцький відкинув предложення, проект Рикова впав.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·25—8·87·75, канадійський долар 8·81·50—8·82·00, чеська корона 0·26·00—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·25 1·25·75, руминська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·71·75, фунт штерлінгів 43·40·00—43·70·00, радянський червінець 26·00—27·00.

Золото: 20 корон 36·40·00—36·70·00, 20 франків 34·40·00—34·70·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·70·00, 10 російських рублів 46·50·00—47·20·00.

Срібло: Австрійська корона 0·70·00—0·71·00, 5 австрійських корон 3·50·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·77·00—1·80·00, російський рубель 3·00·00—3·10·00, копійки за рубель 1·50·00—1·55·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 45·50—46·50, пшениця селянська 44·00—45·00, жито галицьке 35·00—35·50, ячмінь галицький броварияний 35·50—36·50, ячмінь на мливо 27·75—28·75, ячмінь пастівний 35·50—36·25 овес галицький 31·50—32·50, кукурудза руминська 44·00—44·50, барабоя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 65·50—70·00, фасоля колрова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00 горох віх-Вікторія 53·00 63·00, горох пільний 42·00—44·00, бобик 33·00—34·50, вика 34·25—34·50, мішанка пастівна в зерні 00·00, сіно солодке краще прасоване 18·00—0·00, солома прасована 5·00—5·25, гречка 31·75—32·75, льон 54·00—65·00, дубінь синій 21·50—22·50 ріпак озимий 72·00—74·00, мука пшенична 50 проц. 71·00—72·00, мука житна 65 проц. 53·00—54·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 23·00—23·50, отруби пшеничні 23·00—23·50, крупи гречані 73·50—75·50, пшоно 73·50—75·50, крупи ячмінні 47·00—49·50, пенцак 47·00—49·00, просо краєве 38·00—39·00 макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 220·00—250·00, мак синій 125·00—135·00 мак сланий 95·00—105·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·68—1·72, мішки уживані добрі 1·38—1·42.

Театри.

Великий Міський театр:
5-го г. 7·30 веч. „Мала грішниця", комедія А. Бірабо, премієра.
6-го г. 3. попол. „Ірндіон" (для молоді).
6-го г. 7·30 веч. „Мала грішниця".
7-го г. 3. попол. „Жидівка", опера.
7-го г. 7·30 веч. „Княжна Чардашці" з Е. Гієтедт.

Кіна.

„Аполльо": „Хата вуйка Томи".
„Лев": „Трагедія темряви (Ідіот)".
„Оаза": „Усміх долі".
„Палас": „Вузол смерти".
„Фатаморгана": „Горячка золота".

НОВИНКИ

— **Відчит про міські справи.** В неділю дня 7. ц. м. в г. 12. в пол. відбудеться реферат председника українського клюбу Прибічної ради, сен. Вол. Децикевича на тему „Міські справи й українське населення", в салі „Міщанського Брацтва". Інші українські члени Прибічної Ради доповнять реферат відомостями з тих ділянок, в яких вони працюють.

— **До відома „Луга" і їх прихильників.** Станиславівське воєвідство рескриптом з кінця серпня заборонило уживати однострою Лугам і Соколам. На підставі цього рескрипту старости станиславівського воєвідства повідомили Товариства Луги і Соколи про заборону. Інші воєвідства досі не заборонили носити однострою. Станиславівське воєвідство зажадало полагодження ріжних формальностей у звязку з дозволом на ношення однострою. З огляду на те всі села, де є „Луг" або його нема в справі полагоди ріжних формальностей повинні звертатися по адресі: редакція „Вістей з Лугу", Львів, вул. Коперника ч. 5.

— **Становище віцеконсул у львівськ. консуляті СРСР не скасоване.** Наша звістка про відкликання радянського віцеконсуля Мих. Григорієва і взагалі про ліквідацію становища віцеконсуля у львівському радянському консуляті не зовсім покривається з дійсністю. Виявляється, що це були тільки поголоски. Віцеконс. Григорієв відбув одномісячну службову поїздку до Москви і Харкова і на днях повернув на своє становище у львівському консуляті.

— **Сніг у наших горах.** У понеділок упав у скільських горах сніг; як кажуть деякі, що приїхали звідти: „по самі кістки". Тому й не диво, що на нас мішухів повіяло рідною студінню.

— **За прогульку на Маківку.** Повідомляють нас, що староство в Сколім наложило на п. Василя Шевчука і його жінку зі Знесіння біля Львова по 5 зол. кари за те, що в часі збірної прогульки на Маківку не могли вилегітимуватися особистими документами, яких з собою не взяли.

— **Рільнича вистава в Бережанах** відбулася в днях 23.—25. вересня ц. р. заходом польського повітового рільничого товариства. Після першої проби такої вистави мин. року цьогорічна вистава представлялася дуже добре. Містилася вона в 3-ох ріжних місцях і відвідало її поважне число людей. Деякі експонати були справді добірні; між іншими були цілі гаї овочевих дерев, які на місці розпродано і з них лишився найбільший хосен для повіту. На виставі був теж кіоск книгарні М. Левицької з господарською літературою в українській і польській мові. Українське громадянство корпоративної участи в виставі не брало, наші рільничо-господарські установи не були до участи запрошені.

— **День 10. листопада вільний від науки.** На основі розпорядку мін-ства освіти в день свята 10-ліття незалежної Польщі день 10. листопада буде вільний від шкільної науки.

— **Поліцай пострілив бандита.** Патролюючий у Ринку поліцай Маєвський хотів вилегітимувати якогось осібняка. Та цей кинувся на постерункового Маєвського і хотів пробити його ножем. Поліцай у власній обороні пострілив бандита в живіт. Ратункова стація в безнадійнім стані відвезла його до шпиталю. Це нотований бандит Стан. Вяли.

— **Ще справа Гука.** Дня 22. ц. м. відповідатиме перед судом присяжних у Львові Платон Полотнюк, якого обвинувачують у вбивстві Гука, бувш. студента найденого застріленим у своїй кімнаті, де мешкало кількох студентів.

— **Львівська хроніка.** Дві „дами" з провінції приїхали до Львова оглянути по крамницях жіноче білля. Вони робили це систематично і так зручно, що білля щезало під їх пальтами. Та що ніяку штуку не можна повторити занадто часто і занадто близько глядача, пані Зажицка невідомо звідкіля, і пані Рожанська з Замостя просидять за свою незручність кілька місяців у „холодній" в холодній осінній порі. — 2 міс. вязниці дістав 22-літній друкарський робітник Дмитро Данилюк за те, що підписав комуністичну одноднівку „Молодечий прапор" зредаговану занадто по-молодечому.

— **Мешканеві посередники.** Мешканева кріза витворила своєрідну професію посередників, що вміють підшукувати вільні мешкання або такі, яких комірники відступили би свою хату за гарне „відступне". Майстрами у такій професії стала у Львові спілка: Стефан Репецюх, Вол. Пришляк, Іван Бельчик і Анна Бурей. Вони поділили між собою ролі так зручно, що один приводив аматора на вільне мешкання, другий або друга грали ролю власника чи власниці мешкання, а третій комірника з цього-ж дому, що давав інформації. Кандидати на мешкання пободакавши з усіма і оглянувши мешкання давали кількасот зол. задатку. Коли-ж на другий день приходили на оплачене місце, виявлялось, що ніхто його не піднаймав, а т. зв. посередники щезали безслідно. Суд розглянувши всю справу піднаняв цим посередникам безплатно келії у вязниці на протяг кількох місяців.

— **Ріжні вістки.** Для боротьби з вуличним шумом американське місто Солт-Лейк, що є містом мормонів, рішило вложити у трамвайні шини гуму. — На Виленщині в селі Якубка робітники найшли в полі дві скрині зі золотими та срібними грішми з XVIII. ст. вартости 15 міл. зол. — Синдикат еспанських послужників у ресторанах і готелях домагається скасування образливої лепти „на чай" від гостей; послужники протестують, водіючи цю образу, ніж 10 проц. від рахунку. — Франц. міністр освіти ЕррІо поїхав до Берліна збирати матеріали до своєї книжки про Бетовена. — Син америк. президента Куліджа вступив як звичайний робітник до фабрики батька своєї нареченої губернатора Коннектікута, містера Тромбеля і діставатиме 25 дол. тижнево. — У Будапешті закінчились міжнародні шахові змагання; перше місце здобув Капабланка; друге Маршаль. — Джон Рокфелер признача на англ. університет у Кембрідж 700 тисяч фунтів штерл. — До франц. „тигра" Клемансо, що живе самотником у Вандеї виїжають два кінові режісери з Парижа, щоби показати йому „Бен Гура"; бо Клемансо дуже любить кіно, але не любить виїжати зі села.

— **Музей Наук. Т-ва Ім. Шевченка** у Львові мав у місяці вересні 49 чисел (92 предметів) приросту до загального числа 18.340. На це зложились дари пп. проф. В. Білецького, Я. Берези, Бойка, В. Годиса, Гуменського, Дороша, В. Дорошенка, М. Заклинського, о. С. Іванусика, І. Калинька, Кагана, Козяра, д-ра І. Крипякевича, Кордуби, Матвійка, А. Моравської, Нагірного, ред. „Нової Хати", Ю. Полянського, Почапського, тов. „Просвіта" у Львові, Ф. Сумки, С. Терлецького і Фотинюка. Управа музею всім їм складає щиру подяку.

— **Збірки Національного Музею у Львові** зросли в місяці вересні до загального числа 26.719, головно з історії мистецтва. На це зложились дари пп.: В. Кричевського (Київ), А. Моравської (Австрія), музею примінені штуки у Варшаві, М. Угрина-Безгрішного та Ф. І. Шміта (Ленінград). Приготовляється стрілецька виставка і з цего приводу Управа музею просить надсилати предмети та документи, відносячіся до історії визвольної боротьби 1914-18 рр. Інж. Пежанський предложив нарис розбудови музею, якого часть має бути в короткім часі зреалізована. Двомісячний застій у продажі видань приневолює Управу до деякого обмеження намічених праць, особливо в розбудові фахової книгозбірні у музейних відділах і остаточній підготовці видання прикрас рукописів XVII. в. Німецький текст Іконописи вже надруковано, а кліші до альбому ікон виготовлено. Отсей другий том Іконописи XV.—XVII. в. вийде імовірно з кінцем жовтня.

— **В обороні свободи слова, яка повинна панувати в кожнім парляменті,** придумав берлінський парлямент дотепний апарат. Зветься він гігантофон і стоїть перед президентом. Коли на салі счиняється гомін або посли перебивають надто часто своїми вигуками посольську промову, тоді рев гігантофону в силі заглушити всіх.

— **Скільки є комуністів?** Офіціяльне радянське справоздання комуністичного руху у світі подає такі цифри: Німеччина 124.729 членів. Чехословаччина 150.000. Франція 52.376. Швеція 15.479. Америка 12.000 (!). Англія 9.000, Бельгія 1500, Голяндія 1400, Данія 1400, Норвегія 8000, Австрія 10.000, Швайцарія 3500, Югославія 3000, Греція 2000, Канада 2000, Мексик 1000, Австралія 500. Португалія 70. Разом є не яких 400.000 членів. Як бачимо Чехословаччина має їх більше, ніж Німеччина, а такі краї, де революція приходить так часто як новий президент міста Львова, Мексик або Португалія, мають їх смішно мало. Не забуваймо, що в бувшій Росії також було їх небагато саме тоді, коли большевизм почав рости в силу. Нині є СРСР комуністична партія має 1,300.000 членів. Скільки зпоміж них є щирих, віт є не збагне. А проте соціялістичний Інтернаціонал, який на брюссельськім конгресі стверджує офіціяльно, що має 6 міл. організованих членів є нині в світі куда слабший, ніж комунізм.

— **Хулігани в СРСР.** На Радянщині росте заєдно число хуліганів. В останніх часах зросло хуліганство головно у володимирському окрузі. Як відомо хулігани припиняють культурний розвиток і роблять величезні матеріяльні шкоди торговельним і промисловим підприємствам. Вистане згадати, що ще в останніх тижнях побили хулігани 3 тисячі крамничних вікон у Володимирщині. Хуліганські банди складаються переважно з самих молодців, між якими є багато недоростків, а навіть малих дітей. Вони є добре зорганізовані та мають власний провід, що складає пляни нападів і грабіжей. Коли вони звляються нпр. у міському парку, то мешканці приневолені втікати чим скоріше домів. (Хуліган є англійським словом і значить: злочинець, насильник).

— **В обороні Меєргольда.** „Красная Газета" відчинила анкету про славного московського режісера, що виїхавши на відпустку на чужину не має наміру вернути на Радянську Росію. Між голосами в його справі цікавий голос П. Ф. Монахова: „Ніякого конфлікту я тут не бачу. Попросту людина втомилась і занедужала, і йому треба дати нагоду відпочити і виздоровіти, а потім уже будемо зводити ріжні ратунки. Театру Меєргольда без Меєргольда собі не уявляю. Скажу лише одно: що тверда рука в театральній політиці повинна вміти погодитись з деякою свободою театральної творчости". Іншими словами: хочете мати великого режісера і творчий театр не накладайте на них каганець партійної, короткозорої цензури.

— **Віднайдений після 12 років.** Англійські часописи подають цікавий випадок, який своїм початком сягає ще світової війни. Ще в 1914 р. вступив до англійської армії 23-літній тоді Яків Повель. Його вислали на коаліційний фронт. В 1916 р. було поміщене його прізвище на офіціяльному виказі ранених. Усі заходи родини довідатися про ближчі подробиці його життя й побуту не давали ніяких успіхів і тому рідня та знайомі вважали, що він загинув. Щойно на днях ствердили, що Повель живе. Одна з двох сестер Повеля, яка є кельнеркою в Кардіф, обслуговуючи гостей, несподівано зустріла його при одному зі столів. Якаж була її радість, коли пізнала свого брата!

— **15-літні подружа.** В ніякій країні нема такої багатої статистики подруж як в Англії. В самому 1927 р. занотували 387.370 подруж (28.500 більше як у попередньому році). Цікавий є факт, що велика скількість з них, це подружа незвичайно молоді. Переведені в тому напрямку обчислення виказали, що ні менше ні більше, а 58 тисяч подруж не переходило своїм віком 21 літ, в тому числі 34 15-літних дівчат і 12 хлопців не старших віком понад 16 літ. В противлежности до малолітніх подруж начисляє статистика всього 1295 мущин і 395 жінок, що маючи поверх 70 не втратили ще охоти до подружних звязків. Та рівночасно зі зростом числа шлюбів маліє в Англії число уродин. У цьому самому 1927 році начислено в Англії всього 654.712 уродин. Від 1855 року не було в Англії такого малого числа уродин.

— **Мрія міліонера.** Залітач на аеродромі Кветта, біля Бомбаю, несподівано виграв на льотерії 10.000 фунт. штерл. Коли біднака спитали, що він гадає зробити з цим майном, він відповів: „Перш за все я куплю собі матрац з пружинок. А більше грошей мені не треба. Нехай решту візьме моя жінка, бо вона краще знає, що треба".

— **Як управильнюють вуличний рух на Цейльоні?** По всіх більших містах Цейльону завела тамошня поліція далеко ліпший спосіб регулювання автомобільного руху на більше ожвавлених вулицях. До цієї мети приміщено окремі кіоски поліції. Коні таких поліцаїв є приладжені... електричними лампами приз... порядкованими до сигналізування знаків. Ще оригінальніше поступила міська влада в Кенді, також цейльонськім місті

Тому, що в згаданому місті уживають як навтажних звірят — велику кількість слонів управа міста опрацювала спеціяльний закон, який обовязує власників слонів освітлювати тих звірят електричним світлом на те, щоби авта могли їх у пору заминути. Такий розпорядок спричинений надмірною кількістю випадків, де авта наїзджали на слонів невидних у вечірньому сумерку.

Важкий національний обовязок.

Із прикрістю приходиться ствердити, що обовязок суспільности супроти інвалідів Української Галицької Армії треба аж надто часто пригадувати. Навіть цьогорічна зеленосвяточна збірка мимо широкої реклями та поважних коштів на пропаґанду дала ледви несповна 20.000 золотих на цілі УКТОНІ та Товариства Охорони Воєнних Могил. Двадцять тисяч золотих від сімох мілїонів населення західно-українських земель це соромно низька цифра. Доказує вона тільки, що обовязок відплати серед нашого громадянства гасне, що загал не розуміє значіння нашого національного зриву шперед десяти літ, що доля одної тисячки тяжких інвалідів Української Армії не мала б стати взором і заохотою, а грізною осторогою для грядучих поколінь...

Основники УКТОНІ надіялися, що сотки тисяч громадян уважатимуть честю для себе бути членом Товариства. На жаль, тільки львовяни, члени УГА та декілька львівських інституцій виплачують постійно місячну вкладку. Деж імена соток громадян добре ситуованих матеріяльно, займаючих визначні становища? Нема між членами й жертводавцями УКТОНІ наве богатьох інституцій із краю поза взірцевим прикладом кооператив, котрі в 1927 р. в 349 випадках зложили 7.043.86 золотих. Є, щоправда, кооперативи, котрі ухваленої жертви на інвалідів не надіслали впродовж двох літ, одначе богато каже цифра 7.000 зол. річно на самих інвалідів від кооперації.

Для умотивування домагань до українських інституцій у краю наведемо, що в останньому році із 58 повітів Сх. Галичини, Лемківщини, Холмщини і Волині жертвувало: 127 Просвіт — 2.258.27 зол. 337 парохій (ів) — 4.497.74 зол., 36 Лугів, Соколів, Пластів — 614.96 зол., 13 Союзів Українок — 845.34 зол.

Між інституціями кооперація взяла рекорд.

Скільки ще недостає до повного числа читалень „Просвіти", парохіяльних урядів, громадських урядів, Соколів, Січей, Пластових улядів... Чи могтиме Товариство хоч цього року занотувати між своїми жертводавцями назви всіх українських економічних інституцій у краю? Найвищий час, щоби обовязок opiєнтування інвалідів УГА приняв на себе увесь загал, щоби матеріяльний тягар заготів на кожній одиниці.

Зібрані з важким трудом фонди Товариства вже вичерпалися. Вже від року не є тайною, що УКТОНІ виплачує що місяця ренту 396 інвалідам у висоті 7.080 зол. місячно, та що річний бюджет УКТОНІ на біжучий рік преліміновакий на 150.000 зол. та що цю суму Товариство добути мусить. Місячні видатки Товариства на ренти, удержання Дому Інвалідів, протези, лікування, Захист для сиріт..., адміністрацію і т. п. сягають понад 1.350 амер. долярів. Тому кождий громадянин повинен тямити, що жертвенність суспільности не обмежується до двох у році збірок, але повинна бути безупинна, так як безупинні є видатки Товариства. Без постійної співпраці і помочи загалу української суспільности піднятий тягар видто завлачкий для членів Гол. Ради УКТОНІ та для самого Львова.

Помочі від загалу просить УКТОНІ теж в іншому напрямі. В останньому аркуші календаря „Червоної Калини" оголосило Товариство назви інвалідів, котрі одержують ренти від Товариства. Часто навіть держава не може оминути надужить неповиканих інвалідів мимо широкого і певного адміністраційного апарату, і можливе, що й деякі зпоміж наших рентерів не є дійсно інвалідами УГА. Просимо цей реєстр до повітах не реглянути й оскільки виявлюсьби, що інвалідство декого не спричинене службою в УГА, або що його матеріяльний стан не вимагає конечно ренти від Товариства, то просимо УКТОНІ про це повідомити.

Дописи.

ЧОРТКІВ (Один з проєктів допомоги „Рідній Школі"). В „Ділі" ч. 8 з 12.I. 1928 р. в статті „Будуймо Н. Доми" подано проєкт розбудови наших інституцій, а особливо шкіл „Р. Ш.", що не мають власного приміщення і тиняються по чужих, на школу часто невідповідних будинках. По цьому проєктові вся наша інтелїґенція, всі установи, товариства й організації повинні зложити щорічно одноразовий даток 10 зол., а чого по запевненню автора проєкту збереться річно 200.000 зол., за які можна легко побудувати вигідний будинок для одної установи в краю. На цей рік проєктовано збирати на будову ґімназії в Чорткові. Хоч деякі уважали цей проєкт за фантастичний, подиктований ідеальним і оптимістичним розумінням нашої суспільности, то комітет будови ґімназії в Чорткові, щоби не роблено йому докорів, пішов за радою проєктодавця. Придбав чеки і при помочі нашої преси: „Діла", „Н. Часу" і „Н. Зорі" розіслав нашому громадянству 11.000 чеків разом з відповідною відозвою. Як песимісти й сподівалися, сума датків не стоїть у ніякім відношенні до числа розісланих чеків. Якщо зводимо короткі підсумки цеї акції, то робимо це на те, щоби вдоволити цікавість, яка публика і з яких станів складає найрадше лепта на національно-освітні ціли реаґує найбільше на відозви і поклики. З 11.000 розісланих чеків надано до каси 200 — разом на суму 930 зол. До соток тисяч отже ще дуже далеко. Тут треба згори замітити, що „верхи" нашої суспільности зовсім не дописали. На 3.000 священиків усе таки знайшлося 34, що прислали свої лепти від 1—10 зол. Це число не дорівнює навіть в половині числу тих священиків, що колись посилали свої діти до чортківської ґімназії і користали з інституції, дім якої громадянство збирається будувати. На 280 адвокатів зложило датки трьох і це адвокати з глухої провінції; на 150 лікарів зложило датки чотирьох, на кількадесять інжинірів — двох, на кількасот учителів середніх шкіл прислало датки пятьох, а в тім лише двох зі шкіл „Р. Ш.". Цифра ця дуже мізерна, коли зважити, що в самій чортківській ґімназії працювало вже поверх 40 учителів. На 3.000 народніх учителів прислало датки 30, в тім половина заточенців. На кілька тисяч наших установ відгукнулось на відозву 14, а це сільські кооперативи, кружки „Р. Ш." і читальні. Замітний і потішаючий є факт, що між жертводавцями є кількох придніпрянців, які, хоч їм не переливається, цікавляться культурно-освітніми змаганнями галичан і по змозі їх спомагають. Хтож зложив більшу частину зібраної суми, коли збірка між нашою чільною інтелїґенцією принесла такий нужденний вислід? Це незамітні становищем люди, нижчі урядовці ріжних дикастерій, особливо ті, що працюють у корінній Польщі і рідне слово вичитують з преси, а також свідоміші міщани і кількох ремісників та купців. — Окремо від цеї ширшої акції між громадянством звернувся голова Кружка „Р. Ш." в Чорткові, сам по званню адвокат, з початком року з особистим письмом і лістою до 74 адвокатів, до 40 б. учителів ґімназії, з яких деякі працюють у державних школах, а решта в школах У. П. Т. і до 20 знакомих священиків з проханням звернути увагу на справу будови ґімназії „Р. Ш." в Чорткові і перевести збірку між рідною, свояками, знакомими і т. п. І ось з 74 адвокатів зложило датки всього пятьох (!) на суму 86 зол., з 40 б. учителів ґімназії зложило датки пятьох на суму 105 зол., з 20 священиків зложило датки чотирьох на суму 50 зол. Решта не уважала за відповідне навіть звернути лісти і Кружок „Р. Ш." в Чорткові взиває всі ті особи звернути лісти, щоби Кружок не робив собі видатку на пересилку. Таким чином збірка чеками при помочі нашої преси незвичайно повчаюча. Не треба отже чіпатись фантастичних планів у роді тих, що наша суспільність є така національно зарна, що щорічно складатиме 20.000 долярів на будову одної культурно-освітньої інституції, або що кооперативна книгарня „Р. Ш." принесе річно з півтора мілїона приходу і зможе перебрати на себе „Рідну Школу". Зате треба поширювати безупинно і систематично організаційну сітку „Р. Ш." на всі закутини краю, на всі села і присілки, щоб кожний, але дійсно кожний член української нації платив невеликий, хочби сотиковий податок на нашу найважнішу культурно-освітню установу.

ОТИНІЙЩИНА. (Заборона сокільських відзнак. — Кого піддержує старосто?) Що адміністраційні власти постановили знищити наші пожарно-спортові товариства, доказує м. ін. указ, який староство в Товмачі видало під днем 9. вересня 1928 року до товариства „Сокіл" в Отинії. Тим указом староство заборонило носити членам „Сокола" окремі строї і відзнаки. Проти того неправного зарядження вносить старшина „Сокола" відклик до воєвідства в Станиславові, а рівночасно просить наших послів, щоб тою справою заняллися і поробили відповідні старання в ціли знесення того указу. — Рівночасно подаємо до загального відома факт, який зайшов у селі Молодилів тутешнього повіту. Село Молодилів свідоме й патріотичне, в половині замешкане поляками. В тім селі донедавна урядував наказний війт Михайло Шушкевич, котрий всім мешканцям дався добре в знаки, а наслідком ріжних неправильностей нарешті староство в Товмачі його усунуло. Теж староство заявило делеґації мешканців, що не допустить ніяким чином до того, щоб того роду чоловік, що Шушкевич, дальше проводив громаді. Одначе, не зважаючи на те, не дотримало свого приречення. Наслідком ріжних протестів (неоправданих), які Шушкевич вносив проти виборів до громадської ради, що перший раз відбулися в червні, а другий раз в липні, відбулися з початком вересня ц. р. третій раз вибори до громадської ради. Виборами цими кермував вище згаданий Шушкевич і старався за всяку ціну перепертi своїх прихильників, що йому вчасти вдалося завдяки комісареві староства Табенцькому, котрий в день виборів приїхав до Молодилова й аґітував (прим. між місцевими учительками) за голосуванням на лісту прихильників Шушкевича.

✝
В пяту річницю смерти
з Полянських
Олени Турянської
відправиться в понеділок дня 8. X. ц. р. в год. 8. рано в Архикатедральній Церкві св. Юра
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
на яке запрошує
692 1—1 Рідня.

ОПОВІСТКИ.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові. 698 1—3
6. жовтня, субота: „Чар вальса" (оперета Ф. Дермана, музика Стравса).
7. жовтня, неділя: „Чар вальса".
13. жовтня, субота: „Ой не ходи Грицю".
14. жовтня, неділя: „Ой не ходи Грицю".

Заходом Виділу української ремісничої промислової Бурси у Львові відправиться дня 6 X. в суботу о год. 8 і пів перед пол. в Архикатедральній церкві св. Юра
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за душу бл. п. Антона Оприска, довголітнього члена Виділу Ремісничої Бурси, на яке запрошується українське громадянство. 695 1—1

Віче в справі зльокавтованих службовиків у Перемишлі. В неділю, дня 7. жовтня відбудеться в Перемишлі в 12. год. в полудне в салі Народного Дому публичне віче в справі зльокавтованих службовиків, на яке інтересованих просить — **пос. д-р В. Загайкевич.**

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада в Кракові" подає до відома, що вписи на Виділах: правничім, фільософічнім і рільничім Яґайлонського університету ще продовжені до дня 6. жовтня ц. р. — За Виділ „У. С. Гр. в Кракові": **Ол. Гайдукевич.** 1—2

Осінний Луговий Попис Львівського Лугу получений з Луговими, легко-атлетичними змаганнями відбудеться в неділю дня 7. жовтня ц. р. на площі „Сокола-Батька" зі слідуючою програмою: від год. 9 рано легко атлетичні змагання: хід на 10 км з тягарем 35 кг., біг на 100 мтр., біг на 500 мтр., скок в даль, скок у висоту, мети: кулею, диском і ратищем. — Пополудні в год. 2·30 почнеться попис львівського Луга з програмою: 1) мішані вправи малого Лугу, 2) вправи луговиків вільноруч, 3) вежі малих луговиків 4) ритмічні вправи „Журавлі", 5) вежі луговиків, 6) змагання у стрілянні з лука, 7) мішані вежі, 8) мішані вправи, 9) вправи луговиків списами, 10) аркан. — У змаганнях беруть участь тільки члени Лугової організації. Це перші легкоатлетичні змагання Лугів.

На Лугові пописи досі приходила львівська публика дуже численно, тому надіємося, що і на цей осінний попис, хоч погода непевна і холодно — львівська публика прийде, щоби подивитися на своїх луговиків і луговичок.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Конкурс.

Видавнича Спілка „Діло" у Львові, Ринок ч. 10. оголошує конкурс на посаду службовика. Вимагане: укінчення високої торговельної школи, знання німецької мови, писання на машині і вправне письмо, відповідне до ділових книг. Пожадана практика. Обізнані з друкарськими справами мають першенство. Близші услівя будуть подані устно. Подання враз з залучниками у відписах і описом перебігу життя належить вносити до Видавничої Спілки „Діло" до дня 30. жовтня ц. р. Особисті зголошення і всякі інтервенції є виключені. Заусловлення наступить на підставі взаємного порозуміння. 2—3

Подяка.

За совісне, дбайливе і уміле лічення, пльомбовання і вставлення зубів, складаю ВП. лікареві-дентистові Якову Нассові сердечну подяку.
696 1—1 Михайло Чапран.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.